

“Vaig contracorrent perquè pense que allà hi ha els intel·ligents”

FRATIS I CAMPS

Després de quatre anys de silenci narratiu, que no editorial, Ferran Torrent torna a la càrrega amb ‘Un dinar un dia qualsevol’ (Columna, 2015), un llibre que de nou dibuixa una societat valenciana catatònica, rendida i perplexa. Una nova crònica negra amb el periodisme i les seues mancances com a eix conductor. Una de les millors versions del Tigre de Sedaví dels darrers temps.

Des de l'aparició d'*Ombres en la nit* (2011), un tempteig en la novel·la d'espies, Torrent ha estat present en el món editorial amb el retrat de Mònica Oltra, *Caminaràs entre elefants* (2013). En algun moment, el despertador novel·lístic tornà a sonar. I l'escriptor de Sedaví se submergí en l'extenuant i obsessiva escriptura d'*Un dinar un dia qualsevol*, la història d'un periodista veterà que tracta d'exercir la professió remant en contra del sistema. El procés de gestació el deixà exhaust, buit.

Literalment. Però el fruit ha estat una novel·la escrita en estat d'indignació, amb el pols narratiu i la mala bava de les millors novel·les de Ferran Torrent. A l'entrevista, que té una prèvia en un restaurant de menjar casolà de València, hi acudeix distès, afable i xerraire. D'això, se'n beneficia la conversa, el contingut. Passeu i llegiu.

—Darrerament hi ha més autors i autores al País Valencià que s'han adonat de les possibilitats literàries de la societat valenciana i el moment present. Però vostè ja feia això quan semblava que vivíem en el millor dels mons possibles. Li haurien de pagar drets d'autor.

—No. Jo no pretenia fer una cosa que no feia ningú, per a mi era normal fer-ho així. L'espai vivencial meu té literatura. Però no el meu, el de tots. I l'única cosa que vaig fer és aplicar aquella norma. De veritat que no m'estic fent l'humil, no sóc gens humil, però em semblava normal parlar de coses que jo coneixia i que pensava que era interessant transmetre.

—Però era una mica remar contracorrent. Pense en l'època de *Societat limitada*, l'any 2002.

—Sí, però jo no em fixe en això. Tinc moltes neures, però afortunadament aquesta no la tinc. Pense en el que m'agradaria escriure i amb el que em sent més a gust. Ara, anar contracorrent és una peculiaritat meua. Això és el que diu el meu nebot, "mon tio és peculiar". Sense voler vaig contracorrent. Però no ho faig per donar pel cul, com la gent pensa. Jo veig que tota la gent va cap allà i jo vaig cap a l'altre costat, però no ho faig per diferenciar-me. Vaig en la direcció contrària, de vegades per provocar, però quasi sempre pel meu caràcter, perquè me'n vaig on hi ha poca gent. Pense: si hi ha poca gent és que són intel·ligents.

—Els escriptors haurien de plantejar-se, abans d'escriure una novel·la, què poden aportar de nou?

—És una pregunta complexa, perquè no sé si aporte res de nou, la veritat. Tampoc m'ho plantege. El plantejament meu és que m'agrada escriure allò que m'agradaria llegir. No pense en si aporte alguna cosa, o si és la novel·la que cal... Quan vaig escriure *No empreneu el comissari* estava fins als collons dels

“No sóc l'inventor de la novel·la negra valenciana ni de res. Són bajanades que no entenc”

significats polítics que donaven a les meues novel·les. “Ja era hora que algú escriguera de coses normals”, deien. Hòstia, tu, no m'etiquetes de normal, jo vinc normal de casa. D'acord? Jo no ho feia pel valencià, ho feia per mi, perquè m'agrada contar aquestes històries. Ni sóc l'inventor de la novel·la negra valenciana ni de res. Són unes bajanades que no entenc. Ho he fet tot de manera natural, ni per inventar, ni pel valencià, ni per anar a la contra... No.

—No hi ha un procés de reflexió darrere.

—Sí! El procés de reflexió és per què vull escriure aquesta novel·la, l'única pregunta que em faig abans d'escriure. Si vaig a la contra és sobre una base, perquè crec que s'ha d'anar-hi. Vaig inventar-me una frase quan treballava en EL TEMPS: “Sí a l'OTAN i a rebotar de salut”. M'ho creia? No. Era el valor de la frase. Nosaltres els escriptors a la frase li donem molt de valor. No al contingut, sinó al continent. És com en les assegurances, el continent és molt important.

—I per què volia escriure *Un dinar un dia qualsevol*?

—Doncs perquè estava indignat. Hi ha humor, hi ha ironia, però es nota que l'escriu un indignat. No sols amb els polítics, sinó també amb la seua societat. Els polítics tenen culpa? Sí. Però nosaltres no en tenim, de culpa? Que tu observes que l'única entitat que fa funcionar la societat civil siga el València CF és indignant. La gent, i això ho he observat al meu poble, les ha passat molt i molt putes, sobretot els darrers anys. Doncs, mira, encara tenien humor per fer-se el rebentat i parlar del València. Això no ho entenc, m'indigna. És la novel·la d'un indignat.

—A banda d'això, una de les tesis centrals del llibre és que la novel·la arriba allà on no arriba el periodisme.

—Efectivament. Jo he tingut bons formadors, sobretot un especialment, pe-

rò em contà coses que no són literàries. I, en segon lloc, no podia contar res com a periodista. Jo també sóc periodista, em reivindicque com a tal. I, de fet, és també la novel·la d'un periodista. No podia contar res com a periodista però a la novel·la pots contar el que vulgues sempre que tingues cura que la gent s'ho crega. És fonamental. Si escrius una novel·la i la gent no hi entra, no s'ho creu, no val. I per a creure-s'ho són fonamentals dues coses: el tema i l'estil.

—A través del personatge del periodista veterà Marc Sendra vostè fa el contrast entre el periodisme de la vella escola i el periodisme actual. No troba que hi ha una mica d'idealització del periodisme de la vella escola?

—I tant! [*Riu*] Això, ho tinc claríssim! És allò que en diuen llicències literàries. Avui dia el periodisme que representa Marc Sendra no diré que no existeix però n'hi ha molt poc. Però a mi m'interessava el periodista desnonat, que creu en el periodisme de fa vint anys, de carrer, d'estar en contacte amb la puta realitat...

—Sí, però al mateix temps és un periodista que està en contacte amb el món digital. Twitter té un paper important en la novel·la.

—No tens més remei. Com a periodista avui no pots fugir de les xarxes socials i dels mitjans digitals. De fet, jo ara m'alimente de mitjans digitals. Quan em lleve, és el primer que faig. Però jo encara seria periodista de paper. Em nodriria del periodisme digital però escriuria en paper. Si haguera d'escriure un reportatge sols per al digital diria que no. Si escric alguna cosa, vull veure el paper, vull tocar-lo.

—Perquè, a més, són llenguatges diferents.

—No sabia explicar-te. Però veig una cosa escrita en digital i una altra en paper i em crec més la del paper. Deu ser per l'edat, això és evident. No és que no em crega el digital, però tinc tendència a anar al paper. Jo consulte moltes informacions que necessite per a les novel·les però no ho arxive en format digital, ho imprimisc i ho arxive en paper. Suppose que moriré així.

—A la novel·la els mitjans trauen la corrupció dels polítics però no la dels empresaris... No ha fet vostè una gran contribució a recuperar la credibilitat del periodisme.

—No. Crec que el periodisme està molt mediatitzat. La gran banca ha invertit en periodisme. I aleshores penses: si el periodisme està en fallida tècnica, com és que la banca inverteix? D'informació, sempre n'hi haurà. I si jo t'ajude que tingues edició digital i en paper... Exemple: *El País* li va dedicar deu planes a Emilio Botín quan va morir. Clar, mires la llista d'accionistes i veus que el Banco de Santander és el primer. Com vols que em fie d'*El País*? No és que no me'n fie, sinó que jo sé els condicionaments que té llegir *El País*, *EL TEMPS*, *l'Ara*, *l'Avui*, *La Vanguardia*. Això no vol dir que no els haja de llegir ni que m'emprenye. L'altre dia vaig dir una cosa que va sobtar la gent: jo no sé si sóc corrupte perquè no he tingut mai l'oportunitat de fer-ho. No és que vulga acusar cap periodista d'estar venut, perquè si jo treballara en *El País* o en *EL TEMPS* sabria quins són els meus condicionaments. Això de la llibertat d'expressió no existeix. Tothom o està mediatitzat o automediatitzat. L'important és llegir *El Periódico*, posem per cas, sabent qui hi ha darrere. I algunes coses me les creuré i unes altres no. Però no anem de purs, hòstia!

—**A la novel·la apareix una societat que pren consciència a poc a poc de la desfeta però que no és conscient de la magnitud de la tragèdia.**

—En absolut. I crec que t'equivoques quan dius que a poc a poc va prenent consciència. Qui ha guanyat a Andalusia? El partit corrupte. Qui traurà més vots al País Valencià? El partit corrupte. Per què? Perquè no hi ha societat civil ni a Andalusia ni al País Valencià. A tu t'agradarà o no el que està passant a Catalunya, però està mogut per la societat civil, que està mediatitzant els polítics. Però aquí no.

—**A Madrid continuen sostenint que el camí cap a la independència és el procés d'Artur Mas.**

—A Madrid que diguen el que vulguen, perquè diuen el que els interessa a ells. Però és la societat civil catalana la que trau la gent al carrer, no són els partits. Si convocaren els partits, n'hi anirien 20.000. Convoca la societat civil i la gent ix al carrer. I els partits s'hi sumen. On no hi ha societat civil, Berlusconi triomfa. I qui diu Berlusconi diu Eduardo Zaplana o qui siga.

—**Una altra de les coses que planteja la novel·la és que la societat va-**

FRATIS I CAMPS

“És la societat civil catalana la que trau la gent al carrer, no els partits. On no hi ha societat civil triomfa Zaplana”

lenciana està en condicions de caure en els mateixos paranys.

—És que el passat i el present de la societat valenciana se solapen. Hi ha un passat, però si mires la societat valenciana de fa 20 anys, en què ha canviat? El gregarisme és insultant, en la dreta i en l'esquerra. Per què els nacionalistes valencians adoren gent que jo conec i que són uns mediocres. Com és possible? Pel gregarisme de la gent.

—**La sensació que deixa el llibre és desengrescadora. Però també hi ha més coses, com ara el triomf del que vostè anomena “els meus dolents”.**

—Sí. Això és el segon sistema. I ja t'avance que la meua següent novel·la parlarà d'això. Si t'hi fixes, hi ha dos sistemes: el dels dolents institucionals i els dolents *out*. I els meus són els dolents *out*, que són els que guanyen en la novel·la. Però fixa't que quan feia la novel·la no reflexionava sobre això, ha estat *a posteriori*, arran de preguntes que em feien. Els meus dolents són antisistema? No, estan al marge del sistema, però es nodreixen del sistema per subvertir-lo. I pensant, vaig caure en el fet que això és un segon sistema, que és més real, perquè en el sistema no hi ha diners, tot és electrònic. Mentre que al

Caminaràs cap a la presidència

A poques setmanes de les eleccions al País Valencià, la qüestió era obligada. Ferran Torrent confessa tenir una tèbia esperança en un canvi polític. “No em fie gens de la societat valenciana. Ho he dit abans: quina serà la formació més votada? El partit corrupte. M’estic guardant les enquestes perquè vull comparar el que estan dient amb el que serà”, argumenta. I a la pregunta de qui li agradaria veure com a president o presidenta respon sense dubtar: “A mi? A Mònica Oltra”. Des de la gestació de *Caminaràs entre elefants*, assegura observar la seua trajectòria des de la distància. “El que veig en els mitjans de comunicació és que actua com a presidenta. I això està molt bé, perquè transmet seguretat als seus votants i als votants indecisos. Em sembla bé, sempre que no resulte una frustració”, apunta. I hi afegeix un però: “L’única cosa que em preocupa és quins seran els directors generals, perquè hi ha gent molt mediocre”.

segon sistema, com es treballa en “B”, sempre hi ha diners. Això, ja ho feia la gent fa molts anys: els diners que hi ha sota el matalàs no fallen mai. Vull fer una novel·la sobre això. El sistema és un no-sistema que va contra nosaltres, atempta contra la classe mitjana i la classe treballadora. En acabant dius: Que no m’agafaré al segon sistema? Que no seré il·legal dintre del sistema?

—L’obra de Ferran Torrent es pot considerar gairebé un subgènere. I em fa la sensació que els elements metaliteraris que introdueix vostè en la novel·la actuen com un al·licient per al seu lector, com un regal.

—No, em calien aquells elements metaliteraris. A la novel·la hi ha dos dinars, amb el personatge de Ferran Torres, l’alter ego meu. Jo rumiava que Marc Sendra possiblement no podria publicar els seus reportatges. En acabant, en publica un però l’altre no. De quina ma-

nera podia publicar allò que no li deixen publicar? Bé, això ja ho vaig fer amb *Bulevard dels francesos*: quan acaba la novel·la, rescate dos personatges que narren en primera persona allò que no ha contat el narrador en tercera persona. En *Un dinar un dia qualsevol* n’hi ha un altre que conta la història des d’un altre punt de vista... No voldria explicar-ho més per no avançar massa argument.

—Em comentava abans de l’entrevista que la gestació de la novel·la ha estat un procés molt intens. Un esforç així, tan concentrat, sols es factible des de la professionalització. Tal com van les coses, acabarem exhibint Ferran Torrent en un museu com el darrer escriptor professional en català viu?

—Tant de bo no siga així. Al meu poble, Sedaví, hi havia un empresari que es queixava que en un carrer s’havien posat moltes exposicions de mobles. I

jo li deia: no sigues burro, si hi ha molts expositors acabaràs tenint un carrer dels mobles i vindrà molta gent. I jo el que pense és que tant de bo li vaja bé a molta gent fent literatura en català al País Valencià. Perquè això acabarà posant el focus sobre la literatura que es fa al País Valencià i, per extensió, posarà el focus sobre mi. Hi ha escriptors, no en diré els noms, que li preguntaven a la meua editora què guanyava Ferran Torrent. Això és de ser molt burro. A mi el que m’interessaria és que tots els autors que publiquen en Columna guanyaren molts diners, perquè és l’única garantia que jo cobraré. La resta és la puta mentalitat de província. Si hi haguera un premi Nobel en català seria collonut. Tant de bo li’l donen a Jaume Cabré! Perquè això provocarà un interès per la literatura en català i ens obrirà el camí als altres escriptors. Però si els va malament a tots, a mi m’anirà malament. No interessa que els vaja bé a dos o tres, solament, sinó a deu, per fer una marca de literatura valenciana feta en català. No li desitge mal a ningú, això és de burros. Però a mi en aquest país m’ha passat a l’inrevés: gent que era periodista i m’entrevistava, s’ha fet escriptor i ja no em parla perquè no ha venut un puto llibre. Això m’ha passat ací. I a Catalunya també m’ha passat, com si hi haguera un pastís per repartir. Catalunya té un defecte, que sols admet un o dos valencians per disciplina: escultura, Andreu Alfaro; música; Ovidi Montllor, perquè Raimon ja estava allí; assaig, Joan Fuster... És com si en triaren de cada gremi un per curar-se la consciència. Una cosa que he criticat a Catalunya: hi ha més escultors, més arquitectes, més escriptors... I al País Valencià, uns han anat contra els altres, si tens èxit es posen en contra teu... Però si el que hem de fer és crear una marca! Què ha passat amb la novel·la negra sueca arran de l’èxit de Stieg Larsson? Ja li poden estar agraïts. Però aquí, com són tan miserables, tan provincians... Malparlen, mai no em criden... No passa res, jo no vaig on no em criden, però si ho penses, és molt estúpid. Algú ha obert camí? Doncs creem una marca! Bé, no havia parlat mai d’això perquè no vull que creguen que estic malhumorat. No. Però pense que es perden oportunitats per coses humanes estúpides.

Xavier Aliaga